ΚΡΙΤΙΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ ΑΜΟΡΕ - ΓΙΟΝ ΦΟΣΕ

«Τόσο όμορφα»

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΑΓΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Τα πράγματα για την παρακολούθηση του έργου του Γιον Φόσε «Τόσο όμορφα» δεν ήταν καθόλου, μα καθόλου όμορφα.

Οι θεατές, δέκα λεπτά πριν αρχίσει το έργο και ενώ ήταν όλοι συνωστισμένοι στο φουαγιέ μέσα στους καπνούς των τσιγάρων, έπρεπε ν' ανέβουν από τον εξώστη και αυτό, κατά την έμπνευση δεν ξέρω τίνος, για να δουν στοιχεία χρήσιμα της παράστασης.

Τα στοιχεία αυτά ήταν λεζάντες από φωτογραφίες σκηνών του έργου, που κανείς δεν πρόσεξε, αφού όλοι κοίταζαν προσεκτικά τα σκαλοπάτια, φωτισμένα από ένα καταθλιπτικό ημίφως.

Το ευτύχημα είναι πως κανείς, ευτυχώς, δεν κουτρουβάλησε τη σκάλα.

Και τώρα στον συγγραφέα και στο έργο. Ο Γιον Φόσε γεννήθηκε το 1959 στη Νορβηγία και τώρα ζει στο Μπέργκεν. Εξέδωσε πολλά μυθιστορήματα και ποιητικές συλλογές. Όπως λένε οι κριτικοί της πατρίδας του, *«το μινιμαλιστικό και υπερνατουραλιστικό ύφος του Φόσε θεωρείται ότι ανανέωσε ριζοσπαστικά το τοπίο της νορβηγικής δραματουργίας»*.

Εγώ, φυσικά, χωρίς να έχω δει κάτι άλλο αυτού του συγγραφέα, νόμισα πως άκουγα ένα θλιβερό τρίξιμο. Να ήταν τα κόκαλα του Ίψεν; Ίσως. Δεν μπορεί να κρατήσεις έργο διάρκειας περίπου δύο ωρών με λίγες μονολεκτικές φράσεις των έξι προσώπων, μ' ένα συνεχές άναμμα και σβήσιμο των φώτων της σκηνής και με μία εκνευριστική επανάληψη της λέξης «Λεμβοστάσιο», που υποτίθεται ότι όλοι ήθελαν να επισκεφθούν και δεν το αποφάσιζαν.

Πρόκειται για μία καλοκαιρινή επίσκεψη σ' ένα φιορδ της Νορβηγίας ενός ζευγαριού με τη νεαρά τους κόρη και την παρέα εκεί μ' έναν αμίλητο άνθρωπο, παραιτημένο από κάθε ίχνος ζωής, που το μόνο που έκανε, ήταν να ψαρεύει και να κρύβεται στο λεμβοστάσιο.

Μονότονες σκηνές, κουραστικές, με μία πλήξη επιδερμική και θανατηφόρα, που κάπου κάπου διανθιζόταν από το γέλιο της νεαράς κόρης και του φίλου της, τα μόνα ζωντανά πλάσματα σ' εκείνο το περιβάλλον.

Ήταν το φάντασμα του Τσέχοφ, ήταν ο «Βυσσινόκηπος» του Τσέχοφ χωρίς τις βυσσινιές και το βύσσινο; Μια πληκτική οπτική αλλεργία, που διαπίστωνε κανείς τον αργό βηματισμό του χρόνου, καθώς όλοι κοίταζαν τα ρολόγια τους για το λυτρωτικό τέλος.

Δεν μπορώ να καταλάβω την αισθητική άποψη αυτού του συγγραφέα, που αποχυμώνει ένα έργο, αλλά καταργεί και την ατμόσφαιρα. Ο Μπέκετ σε πολλά του έργα ξοφλάει με λίγες λέξεις, αλλά αυτές τις καθορίζει μία μεγαλοπρεπής ματαιότητα. Εδώ, είναι όλα αποχυμωμένα, όλα περασμένα από ένα εφιαλτικό σουρωτήρι, που δεν αφήνει κανένα ίχνος αίσθησης και συγκίνησης.

Τελικά, εκείνο το λυτρωτικό τέλος έρχεται με την αναχώρηση του ζευγαριού - πέρασε το καλοκαίρι - και την υπόσχεση στους απομένοντες ότι του χρόνου θα γίνει και η πολυπόθητη επίσκεψη στο λεμβοστάσιο και ο περίπατος στο πληκτικό φιόρδ. Και το έργο τελειώνει μ' εκείνο το ωραίο, πράγματι, φιλί των νέων παιδιών, που μου θύμισε κάπου το «Φιλί» του Ροντέν.

Τελειώνω την άποψή μου ως προς τον συγγραφέα και το έργο με μία του φράση από ένα δοκίμιό του, όπως παραθέτει το πρόγραμμα: *«Τα έργα μου είναι τόσο επώδυνα, που κλαίω ο ίδιος όταν τα βλέπω»*. Τα σχόλια για όλους όσοι «ευτυχήσουν» να δουν το έργο, είναι περιττά.

Ύστερ' απ' αυτά τα ολίγα, δεν αξίζει τον κόπο ν' ασχοληθεί κανείς με σκηνοθεσία, σκηνικά, ερμηνεία ηθοποιών. Για την ιστορία μόνο σημειώνω πως σκηνοθέτης ήταν ο Γιάννης Χουβαρδάς, που τόσες ωραίες ερμηνείες μας έχει δώσει και τόσα σύγχρονα έργα μας έχει παρουσιάσει στο Θέατρο του Νότου.

Τα σκηνικά και τα κοστούμια ήταν της Έλλης Παπαγεωργακοπούλου και οι φωτισμοί του Λευτέρη Παυλόπουλου.

Τη διανομή αποτελούν η Ιωάννα Παππά, ο Γιάννος Περλέγκας, ο Ακύλας Κραζήσης, ο Νίκος Χατζόπουλος, η Μαρία Κεχαγιόγλου και η... Ξένια Καλογεροπούλου. Τι γύρευε αυτή η σπουδαία ηθοποιός μας σε αυτό το εξαμβλωματικό δημιούργημα;

Θα σταθώ σε δυο - τρεις στίχους του συγγραφέα, που παραθέτει το πρόγραμμα: *«Και η μετέωρη συζήτηση / και οι ρηχοί αναστεναγμοί μας / είναι τα όρια της ζωής μας»*. Ελπίζω να μην συμπεριλαμβάνεται και αυτό το έργο στα όρια της ζωής του συγγραφέα.